

Владан Ћосић
СА ДРУГЕ СТРАНЕ СВЕТЛОСТИ

Уредник
Зоран Колунџија

Владан Ћосић

СА ДРУГЕ СТРАНЕ СВЕТЛОСТИ

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Сећања никада не одлазе потпуно. Она се повлаче у тишину, са друге стране светлости, мењају облике и боје, али остају – као сенке на зидовима душе. Нечујне, али присутне. Невидљиве, док их не дотакне светлост тренутка.

Постоје сенке које хладе – сећања на промашаје, изгубљене прилике, речи које нисмо рекли. И оне друге, које греју – загрљаји, погледи, нежности што су постале део нас. Али сенке не бирамо. Оне прате сваки наш корак, не да би нас прогониле, већ да би нас подсећале: нисмо рођени јуче, нити ходамо светом без трагова.

Филозоф у нама зна – оно што називамо „прошлошћу” није иза нас. Она је испод нас, око нас, у нама. Сећања су огледала у којима се препознајемо, па макар и кроз сенке. И зато од њих не треба бежати, већ их разумети. Јер у њиховим обрисима често лежи истина о томе ко смо заиста.

ПОНЕКАД МИ СЕ УЧИНИ

Понекад ми се учини
да сам и даље тамо –
у дворишту што мирише на сапун
и тек печени хлеб, међу сенкама трешњи
и шапатоm траве која расте без питања.

Нисам знао шта је време,
али сам знао да дан има своје боје,
и да сунце уме да застане
тачно изнад мог лица док лежим
на леђима,
бројећи ништа.

У џеповима – камење,
у очима – читав свемир.
Свет је био мањи
и лакши за дисање.

Знао сам имена свих паса у комшилуку,
и песму кише на лименом крову.
Знао сам како изгледа чекање –
кад баба пече палачинке
а мирис прети да ме убије од жеље.

Детињство није отишло.
Само се завуче понекад,
у мирис лубенице,
у песму из старог радија,
у звук кликера који више нико не баца.

И кад га пронађем,
не говорим ништа.
Само ћутим,
да га не отерам.

УСАМЉЕН ЧОВЕК

Усамљени човек не носи тишину –
он постаје тишина.

У њој срце му куца гласније,
као кап што пада у бунар
и разноси се у круговима времена.

Не говори много,
али свака његова мисао је песма
за неког ко можда никад неће доћи.
Као птица
што пева у густој шуми
и не зна –
да ли је ико чује.

Љубав му није крик,
већ шапат што не тражи одговор.
Његово волети није поседовање,
већ присуство без додира,
присуство у одсуству,
као сенка листа на води
коју ветар не може сломити.

Усамљени човек може да воли
зато што зна како боли
кад нема никог,
зато што зна колико светли
и најмања светлост
кад си изгубљен.

И птица у шуми,
кад пева сама,
не пева да би је чули –
пева да не заборави
да је жива.

КОСАЦ

Посматрао сам деду како коси траву:
радио је то полако,
широким замахом,
као да је са травом потписао мир.
Као да не реже, већ преговара,
с вековима што ничу из корена.

Као да се поздравља са неким.

У погледу му нема победе, нити борбе,
само прихватање да трава расте
и да је време да падне.

Његова повијена леђа
личила су на вековима изглачану стену,
низ коју се зној слива
претећи да постане набујала река.

Док сам га гледао,
Питао сам се:
Коси ли он траву или време?
Можда сече дан,
да не постане вечност.

Док сам га гледао,
нисам учио како се коси,
већ како се живи.

Оштар рез тек откованом косом,
наоко прети приземљеном свету.

Испред његових стопала
мрави и зрикавци немоћно сагињу главе
и безглаво јуре у сенку
тек послаганих откоса.
Посматрао сам деду како коси траву:
наизглед неуморан,
загледан у даљину краја,
не броји своје устаљене покрете.
Звиждуће неку само њему знану мелодију
којом,
вероватно,
упозорава невидљиви свет пред собом.

Опасност од сиктавог звука оштрице
Још је већа како се приближава невреме.
Са гладалицом у руци,
Негде на половини ливаде,
Личи на давно подигнут споменик.
Покрети којима рез чини оштријим
сасвим су налик поздраву двоје заљубљених,
на железничкој станици.

Посматрао сам деду како коси траву:
милиони и милијарде тек покошених влати
слажу се на оном месту
где савијени врх косе
додирује бескрај.

Нагло прекинути ток ствари
Пашће у заборав одмах након
Прве кише.

Можда чак и бујнији,
нови свет,
саздан од неких нових трава,
изгледаће ипак помало препознатљиво.

САМО ЈОШ ЈЕДНОМ

Да ми је још једном
да ујутру отворим врата
и да ме дочека оно тихо чудо –
мирис који не говори, а све каже.

Да станем на камен испред куће бос,
не због лета,
него због прошлости,
која никад није научила да обува чизме.

Да видим мајку моје мајке,
како из пећи извлачи
сунце,
не велико, не високо,
него топло,
у рукама.

Да ваздух буде мекан,
као да се цео свет умирио
и као да ништа осим тог хлеба
није вредно буђења.

Мирис тог хлеба није само мирис,
то је позив,
то је загрљај,
то је свет пре питања.

Да ми је још једном
да удахнем оно што се више не пече,

да удахнем оно што се не заборавља,
само се потискује.

И можда,
ако будем довољно тих
и довољно стар,
тај мирис ће ме познати
и доћи ће сам.

ДЕТИЊСТВО БЕЗ РОДИТЕЉА

Нико ме није будио пољупцем.
Није било руке
која би држала моју
док прескачем пукотине на тротоару.

Учио сам да ходам
по ивици света
без заштитне мреже.

Нисам знао за оно
што зову сигурност.
Знао сам тишину.
Знао сам зидове
који не говоре.

Понекад сам замишљао
да су ме само заборавили,
као кап кише на прозору,
као играчку остављену
у парку.

Гледао сам друге
како трче ка загрљајима
као птице ка гнезду,
а мени су руке биле
увек празне,
као јутра после сна
који се не памти.

Детињство ми није певало успаванке,
већ учило да ћутим
када боли,
да једем брзо,
да се не везујем,
да не питам.

Али ипак...
у мени је расло нешто
што ни туга није могла да угуши –
нека тиха ватра,
неки глас што шапуће:
„И ти си део света.
И ти имаш право да сањаш.”

Можда нисам имао родитеље,
али сам имао себе.
И то дете у мени
још увек тражи светлост
у пукотинама дана.

БАБА

Ко није имао бабу,
не зна како изгледа вечност
што седи на хоклици,
са вуненом марамом и очима које све виде
и ништа не осуђују.

Не зна како миришу јесење вечери
кад се у шпорету дими кукуруз,
кад се душа покрива ћебетом
од њених старих прича.

Ко није имао бабу,
није учио тишину језика,
којим се љуби погледом,
и лечи руком преко чела.

Није му супа била лек,
ни бајка заклон од грома,
ни стара шкриња тајна капија
ка детињству,
које никад не прође.

Ко није имао бабу,
није знао да љубав може бити храпава,
чврста као резана шљива,
али мекана кад се загрли дланом.

Није имао детињство,
него само године,

и неке зоре без мириса,
и свет без корена.

Јер детињство без бабе,
то је као хлеб без коре –
топао, али никад до краја цео.

СУНЦЕ

Сунце излази,
као да ништа није било пре њега,
као да свет почиње изнова
у трептају светлости преко крова.

Залази,
као да одлази заувек,
у заборав бакра и сенки,
у тишину која личи на крај.

А ми,
везани за његове стазе,
верујемо у почетке,
плашимо се крајева,
и заборављамо –
да је излазак само повратак,
а залазак само обећање.

Светлост не умире,
она се скрива,
као истина иза речи,
као љубав иза поноса,
као вечност иза сваког тренутка.

И док ходамо данима
који почињу и завршавају
истим златним ножем,
учимо:

ништа није коначно,
осим наше потребе
да верујемо
да јесте.